

[Socialministeren]

færdiggjort deres endelige behandling af barselvileordningen og altså også har færdiggjort deres prioritering. Der henstår ingen uafklarede spørgsmål om barselvileordningen på Færøerne. Derfor ville det være urimeligt ikke at gøre den færdig nu.

Hernede henstår der derimod – som jeg tror vi blev enige om forleden dag uden hr. Tyrols hjælp – en række yderligere undersøgelser om arbejdsmarkedspolitikken, om arbejdsmarkedets stillingtagen til nye barselordninger, om hele det økonomiske aspekt, derunder også det beskæftigelsesmæssige aspekt. Derfor er der iværksat en høring, og derfor sagde jeg forleden, at når denne høring var tilendebragt og resultatet af den og øvrige undersøgelser kunne anvendes, ville socialministeren forberede lovforslag om en forbedret barselvileordning her i landet med henblik på fremsættelse i næste samling og med henblik på gennemførelse i næste samling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand med flere love. (Særlig tavshedspligt) [af Ebba Strange (SF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 40. Fremsat 13/10 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Indledningsvis vil jeg gerne, for at der ikke skal herske nogen som helst tvivl, bemærke, at selv om der ikke i de sociale love, for-

slaget vedrører, er fastsat særlige regler om tavshedspligt, betyder dette ikke, at socialforvaltningernes personale ikke har en sådan tavshedspligt. Det følger således af straffelovens §§ 152 og 264 b, at alle, der virker eller har virket i offentlighedens tjeneste, har tavshedspligt med hensyn til, hvad der som hemmelighed, herunder privatlivet tilhørende hemmelighed, er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed. Tilside-sættelse af denne tavshedspligt, der er fælles for alle, der deltager i sagsbehandlingen, straffes med bøde, hæfte eller fængsel.

Nu er det forslagsstillernes hensigt med dette lovforslag at styrke denne tavshedspligt yderligere. I bemærkningerne til forslaget uddybes baggrunden for forslaget med en henvisning til, at spørgsmålet om særlige tavshedsforskrifter har fået særlig aktualitet efter vedtagelsen af registerloven, der træder i kraft nu den 1. januar. Forslagsstillerne hæfter sig således ved, at der i denne lovs §§ 19 og 21 er fastsat regler om mulighederne for, at offentlige myndigheder kan videregive EDB-registrerede oplysninger dels til private, dels til andre offentlige myndigheder. Da videregivelse af oplysninger efter disse bestemmelser begrænses, når der i lovgivningen er fastsat særlige tavshedsforskrifter, mener forslagsstillerne, at der derfor bør indføres sådanne særlige tavshedsforskrifter i de anførte sociale love.

Da der i de EDB-registre, som de sociale myndigheder råder over, opsamles særlig sensitive personlige oplysninger, er jeg helt enig i, at vi må se med alvor på de regler, der regulerer, i hvilket omfang EDB-registrerede oplysninger kan videregives, og til hvem de kan videregives.

Dette problem blev også meget omhyggeligt overvejet og drøftet netop i forbindelse med vedtagelsen af registerloven. Jeg kan her henise til den betænkning, retsudvalget afgav den 12. maj 1978 over forslag om offentlige myndigheders registre. Det fremgår bl. a. af denne betænkning, at udvalget netop overvejede, om der kunne fastsættes yderligere indskrænkning i adgangen til at videregive de særlig sensitive oplysninger til andre myndigheder. Udvalget fremhævede specielt, at dette spørgsmål navnlig havde aktualitet inden for behandlings- og bistandssektoren, hvor der i mange tilfælde registreres endog meget personlige oplysninger, og hvor etable-

[Socialministeren]

ringen af et fortrolighedsforhold mellem den pågældende myndigheds medarbejdere og den behandlings- eller bistandssøgende ofte er af helt afgørende betydning for behandlingsforløbet.

Et flertal i udvalget – socialdemokratiets, venstres, det konservative folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget – lagde imidlertid vægt på, at den praksis, der hidtil har været anvendt, for så vidt angår videregivelse af oplysninger til andre offentlige myndigheder, kan fortsættes, men fandt det samtidig væsentligt, at der i øvrigt kan fastsættes nærmere regler om videregivelse i de individuelle forskrifter for det enkelte register.

Jeg finder ikke, at der nu, så overordentlig kort tid efter at problemet har været grundigt drøftet i retsudvalget og i folketinget, er behov for på ny at oplive denne debat. Jeg finder fortsat, at vi med registerloven har skabt fornuftige rammer for de offentlige EDB-registres virksomhed, og jeg skal i denne forbindelse pege på, at der efter registerloven ikke – jeg gentager: ikke – er sket nogen ændring af den gældende retstilstand med hensyn til tavshedsforskrifter, og at denne lov forudsætter, at der for hvert register skal fastsættes særlige forskrifter for dets opbygning og drift.

For så vidt angår de registre, som dette lovforslag peger på, vil det, da der er tale om registre, som er indrettet på at kunne føres for kommunale myndigheder fra flere kommuner, være således, at finansministeren skal godkende registret eller registersystemet, og at finansministeren eller den minister, som han bestemmer, skal fastsætte forskrifter om registrets eller registersystemets opbygning og drift. Der skal også inden godkendelsen indhentes en udtalelse fra registertilsynet. De forskrifter, der skal fastsættes for disse registre, skal opfylde de krav, der er opstillet i registerlovens kapitel 3–6, herunder reglerne i §§ 19 og 21.

Det er endvidere således, at registerloven forudsætter, at der i de individuelle forskrifter, der skal fastsættes for hvert register, kan fastsættes regler, der indskrænker den i forvejen begrænsede adgang, som efter de almindelige tavshedsforskrifter gælder med hensyn til at videregive oplysninger til private og offentlige myndigheder fra registre med sociale oplysninger. Der kan således i forbin-

delse med godkendelsen af registre i hvert enkelt tilfælde fastsættes forskrifter, der indebærer den samme begrænsning i adgangen til at videregive oplysninger, som må antages at kunne gives ved det her foreliggende forslag.

Jeg kan endelig oplyse, at det er helt sikkert, at det i forbindelse med godkendelse af disse registre og fastsættelsen af forskrifter for deres opbygning og drift nøje vil blive overvejet, hvilke regler der skal fastsættes med hensyn til videregivelse af oplysninger til private og andre myndigheder. Der vil naturligvis i denne forbindelse blive set med alvor på og taget hensyn til de registrerede oplysningers sensitivitet.

Jeg finder derfor ikke, at anvendelse af den nye EDB-teknik på registre inden for det sociale område gør det nødvendigt, at der indføres særlige tavshedsforskrifter i de sociale love, fordi der netop i registerloven er fastsat sådanne bestemmelser, at den fornødne sikkerhed mod misbrug af disse oplysninger kan opnås.

Når det er sagt, vil jeg gerne medgive forslagsstillerne, at hele spørgsmålet om offentlige myndigheders adgang til at videregive oplysninger til private eller til andre offentlige myndigheder og hele spørgsmålet om rækkevidden af straffelovens og særlovgivningens forskrifter om tavshedspligt er af meget væsentlig betydning.

Man skal gøre sig klart, at der her er tale om et meget omfattende problemkompleks, der indeholder overordentlig mange vanskelige og også meget forskelligartede problemer, som kun vil kunne behandles på en helt tilfredsstillende måde, såfremt der foretages en dybtgående undersøgelse og en samlet vurdering heraf.

Regeringen har derfor til hensigt at nedsætte et bredt sammensat udvalg til at foretage en sådan grundlæggende og dybtgående behandling af disse meget vanskelige problemer. Bl. a. på denne baggrund finder jeg det ikke hensigtsmæssigt nu, sådan som der lægges op til med forslaget her, at der foretages en spredt og stykkevis lovgivning på dette vigtige område, før der er tilvejebragt en grundig analyse af problemstillingen, der vil kunne give folketinget et bedre grundlag for at afgøre, hvad der videre bør ske på dette område.

Eva Gredal (S):

[Eva Gredal]

Jeg kan ikke på mit partis vegne tilslutte mig lovforslaget, således som det foreligger. Men jeg vil på den anden side godt understrege, at jeg mener, problemerne omkring tavshedspligten er så væsentlige, at det, hvis dette kan betragtes som en form for debatoplæg, er væsentligt, at vi får det diskuteret i folketingets socialudvalg.

Der er jo i befolkningen meget forskellige opfattelser af, hvad tavshedspligten indebærer. Nogle mener, at visse grupper, læger og præster, har en særlig fin form for tavshedspligt. Der stilles også af og til krav fra bl. a. lægeside om at få forstærket tavshedspligten på deres område. Det så vi sidst i forbindelse med sagen fra Århus, hvor socialforvaltningen efter en højesteretsdom skulle udlevere navne på klienter, der var kommet på socialforvaltningen en bestemt dag.

Jeg synes, det er godt, at regeringen nu tager initiativ til at nedsætte et udvalg til at se på hele det samlede spørgsmål, men det skal dog ikke hindre os i i folketinget, i folketingets socialudvalg, at debattere tavshedspligten og dens indhold. Det kunne jo også være, at der herfra kunne komme nogen inspiration til de embedsmænd, der skal arbejde videre med sagen.

Knud Lind (FP):

Fremskridtspartiets gruppe er delt med hensyn til SFs lovforslag om særlig tavshedspligt. Et flertal i gruppen går imod SFs forslag om en skærpelse af tavshedspligten, idet man mener, at der bør være betydelig åbenhed, især vedrørende det økonomiske, i det sociale arbejde. I henhold til bistandslovens § 1 er det offentlige forpligtet til at yde bistand til enhver, der opholder sig her i landet. Det at yde bistandshjælp er således en pligt, det offentlige har over for borgeren. Det samme er gældende vedrørende lov om offentlig sygesikring og i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. Der bør således ikke hvile noget fordægtigt skær over nogle ydelser, som er en simpel borgerret helt på linje med at få udstedt pas, førerbevis m. v.

Med hensyn til at gøre brug af de oplysninger, som socialforvaltningerne ligger inde med, til EDB-registrering, er det et spørgsmål, om man ønsker at gøre det statistiske materiale så godt som muligt eller ej. EDB-registrering skal være en hjælp til bedre at

konstatere, hvor samfundet bør sætte ind med hjælp, en behovsanalyse.

I fru Ebba Stranges skriftlige fremsættelse af 13. oktober 1978 siges følgende:

»Socialistisk folkeparti finder anledning til at foreslå lovbestemmelser, der kan styrke den tavshedspligt, der skal beskytte klienterne i den sociale sektor.

Samfundet må garantere, at klienter kan modtage bistand fra de sociale myndigheder uden at risikere, at oplysninger bliver udleveret til andre formål.

Det betyder f.eks. en alvorlig forringelse af mulighederne for socialt arbejde, når personer kan risikere at blive udleveret til politiets undersøgelse, blot de har været klienter på et bistandskontor.«

Fremskridtspartiet kan ikke gå ind for et lovforslag, der skal medvirke til, at eventuelle lovovertrædere, som samtidig er bistandsklienter, skal kunne dække deres forbrydelser under en lov om tavshedspligt.

Et mindretal stiller sig imidlertid positivt over for SFs forslag angående forholdsregler vedrørende EDB-registrering, idet man anfører:

På grund af den stærkt øgede anvendelse af EDB-registrering i den sociale sektor er det nødvendigt at få gennemført særlige tavshedsforskrifter i den sociale sektor snarest.

Registrering af landets borgere er egentlig ikke noget nyt, men EDB-registrering med mulighed for samkøring af flere EDB-registre rummer en fare for at kunne udskrive et generalieblad for hver af os baseret på vores CPR-nummer.

Det glæder mig at høre fra ministerens side, at man ønsker at nedsætte et udvalg til at gennemarbejde problemet.

Henrik Toft (V):

Venstre er enig i, at det må være et ufravigeligt krav til personalet, som beskæftiger sig med sociale sager, at de behandles fortroligt og med den største diskretion. Derfor er det kedeligt, hvis der rejses tvivl om det, som det måske kunne ske med et forslag som nr. L 40. Der vil sikkert blive brug for samordning mellem forskellige registre – noget, som må vurderes, når registerloven har virket et stykke tid.

I øvrigt må det bebudede udvalg naturligt tage de spørgsmål op, som er rejst i bemærk-

[Henrik Toft]

ningerne. Det vil vi gerne afvente. Derfor afviser venstre lovforslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Enten vi er kede af det eller glade for det, så lever vi jo i EDB-alderen, men denne leven i datamaternes verden og konsekvenserne af dette bare at være et nummersystem kan give ret så mange kuldefornemmelser, specielt med hensyn til oplysninger om den enkelte borgers personlige forhold inden for de offentlige myndigheders forskellige områder.

Det konservative folkeparti har både i skrift og i tale givet udtryk for stor ængstelse over denne udvikling, og vi ser derfor med en vis sympati på socialistisk folkepartis forslag om en skærpet tavshedspligt inden for den sociale sektor og specielt inden for bistandslovens rammer.

I bemærkningerne siger forslagsstillerne, at bistandsloven ikke indeholder pålæg om tavshedspligt, idet man forudsætter, at en udtrykkelig præcisering af tavshedspligten skulle være overflødig. Det er mit indtryk, at vore tjenestemænd absolut er sig deres ansvar bevidst og kender følgerne af at bryde denne tavshedspligt.

Jeg har allerede udtrykt en vis sympati for forslaget, men såfremt forslagsstillerne med dette forslag også sigter på de personlige oplysninger af kriminel art, som foreligger mellem klient og sagsbehandler, vil jeg gerne spørge forslagsstillerne, om disse oplysninger ikke må videregives til de myndigheder, som man normalt samarbejder med, så at man i samfundets interesse kan komme misbrug eller lovovertrædelser til livs.

Der er adskillige punkter i forslaget, som jeg ikke vil uddybe nærmere her fra talerstolen, men jeg håber, vi i udvalgsarbejdet kan få opklaret mange punkter.

Jeg glæder mig over ministerens oplysning om, at der nu vil blive nedsat et udvalg til at kulegrave hele dette spørgsmål, for det er virkelig et stort spørgsmål. Jeg var forleden aften på en institution, som også havde med databehandling at gøre, og en af kursisterne havde fået koden opgivet, så vedkommende kunne trykke på knappen. Det blev gjort. Desværre var det altså ikke den kode, man havde tilsigtet, men en anden kode, som bragte 60-70 personers data fra et af sygehu-

sene i Københavns omegn frem for dagens lys, inden maskinen blev stoppet. Det er den slags misbrug, som jeg ryster for at der kan ske i fremtiden. Mennesker kan fejle, og det kan maskiner åbenbart også.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Centrum-demokraterne kan ikke dele den angst, den foregående taler nærede vedrørende registrering og EDB. I den sidste tid har der været en løbende debat gående på, at individet bliver væk i EDB-registrering, og at man kan misbruge de oplysninger, der gives. Jeg mener, det må være registerlovens opgave at sikre mod misbrug af enhver form.

Jeg betragter ligesom fru Eva Gredal dette lovforslag som et oplæg til debat og vil ikke tage ministerens udsagn om nedsættelse af et udvalg som en sovepude, men mener så afgjort, at vi i udvalget skal drøfte det, for der er mange ting at drøfte i det. Vi er nok ikke helt enige, hvad jeg nærmere vil begrunde.

En ting er vi enige i. Vi er enige i det, der står om private formål. Naturligvis skal der ikke gives nogen oplysninger til private formål. Men her bliver problemet at foretage en nærmere afgrænsning af, hvad man mener med offentlige myndigheder.

Hvis man tager det så strikte, at en sagsbehandler bliver pålagt tavshedspligt som en læge eller en præst, så er vi inde på, at det kan blive meget ubehageligt at være sagsbehandler, idet man ligesom ikke kan komme af med de oplysninger, man har fået, men bliver en slags medvider til en eventuel forbrydelse. Det vil jeg gerne have at fru Ebba Strange svarer på, for det er et af de spørgsmål, jeg har stillet mig selv. Der kan nemlig være tale om kriminelle forhold, hvor det vil være rimeligt at give oplysninger videre.

Der har i den sidste tid været omtalt en sag i dagbladene vedrørende en læge, som nægter at videregive oplysninger netop i en kriminel sag, som der har stået en del om også. Med det afklaret vil jeg da gerne gå ind i et udvalgsarbejde, hvor jeg debatterer det, men jeg kan ikke umiddelbart på det nuværende grundlag give tilslutning.

Karl Møller (DKP):

På vegne af vores ordfører i denne sag, som er forhindret i at være til stede, skal jeg kort sige, at vi er positive over for dette lov-

[Karl Møller]

forslag. Jeg formoder, at baggrunden for, at SF har fremsat det, er den konkrete sag fra Århus, hvor et bistandskontor efter en dom bliver afkrævet og også udleverer personlige oplysninger om flere af kontorets klienter til politiet. Det mener jeg nok i nogen grad dokumenterer, at loven om offentlige registre, der endnu ikke er trådt i kraft, ikke i tilstrækkelig grad vil sikre og garantere imod myndigheders udlevering af klienters navne og personlige data til andre myndigheder og heller ikke giver garanti mod samkøring af disse forskellige data med andre offentlige eller private registre. I denne lov skelnes imellem særlige og almindelige tavshedsforskrifter, og SF kræver nu – og det er vi helt enige i – at man gennemfører de særlige tavshedsforskrifter inden for hele det meget vigtige område i den sociale sektor, idet der specielt peges på de områder, som er omfattet af sygesikringsloven, bistandsloven og loven om dagpenge. Vi er enige i, at det netop i lovgivningen inden for den sociale sektor er påkrævet at få gennemført de særlige tavshedsforskrifter, som kan sikre klienterne imod den stigende EDB-registrering, da der som påvist i bemærkningerne til lovforslaget ikke er tiltrækkelig sikkerhed herfor. Praksis i Århus har vist, at det bliver nødvendigt med yderligere sikkerhedsforanstaltninger, og vi støtter derfor SFs forslag, fordi det i det mindste giver en vis sikkerhed for, at personlige oplysninger og data i socialsektoren ikke kan videregives til private eller offentlige registre eller myndigheder. Vi vil altså på den baggrund gå positivt ind i udvalgsarbejdet om det foreliggende lovforslag.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Dette er kun et lille lovforslag, hvis man går ud fra formuleringen, men det er efter min opfattelse et overordentlig vigtigt lovforslag. Det går kort og godt ud på at indsætte følgende bestemmelse i bistandsloven, lov om offentlig sygesikring og dagpengeloven:

»Enhver, der deltager i administrationen af denne lov, har tavshedspligt med hensyn til, hvad han erfarer ved behandlingen af sager om social bistand.«

Af dømme efter denne formulering er lovforslaget tilsyneladende vendt mod socialarbejdere, sygearbejdere og mennesker, der har med beregning af dagpenge m. m. at gøre,

men det er jo slet ikke hensigten med det, hensigten er at forhindre, at andre bruger oplysningerne. Derfor må jeg nok indledningsvis konstatere, at formuleringen er meget dårlig.

Det, man vil have fat i – og jeg er enig i, at der ligger et stort problem dér – er spørgsmålet om videregivelse til andre myndigheder. Vi er nok nødt til at gå ud fra, at de offentlige registre er myndighedernes ejendom, men skal der være et rimeligt tillidsforhold mellem borgerne og myndighederne, er det nødvendigt, at vi får fastslået, at enhver oplysning, der gives til et offentligt register, kun må bruges til behandling af det forhold, det drejer sig om. Med andre ord når det drejer sig om sygdom, er der ikke noget med, at man videregiver disse oplysninger til andet formål end netop sygdomsbehandling. Når det drejer sig om at få udbetalt dagpenge ved sygdom eller fødsel, må oplysningerne kun bruges hertil, og andre myndigheder må ikke sætte sig i besiddelse af disse oplysninger og bruge dem til uvedkommende ting.

Det foreslog vi i forbindelse med registerloven. Det lykkedes ikke dengang at overtale et flertal til at forstå, at det var nødvendigt. Det glæder mig, at den nuværende socialminister, der dengang var justitsminister og ikke forstod forholdet, har meddelt, at der bliver nedsat et udvalg.

Jeg vil gerne i dens forbindelse have lov til at citere fra Anders Hinds og Oluf Jørgensens bog »Magtmisbrug«, hvor de ganske kort om retsreglerne angående disse oplysninger fastslår:

»... magtudøvelsen« – det er myndighedernes brug af de oplysninger, de har fået – »er undergivet visse begrænsninger, således at den ikke sker vilkårligt.«

Men de regler, der gælder, er:

»gummiparagraffer« og »geléafgørelser« er talrige. Dette har specielt konsekvenser i forbindelse med socialarbejderens brug af personoplysninger.«

Det er så sandt som det er sagt: vi har en række regler og afgørelser, men de siger mange gange »på den ene side og på den anden side«, og så, som man fortsætter i bogen »Magtmisbrug«: »usikkerheden omkring reglerne bevirker, at de bruges stort set efter behag. Det betyder næsten altid, at den stærkeste part ...«, og det er myndighederne,

[Bernhard Baunsgaard]

»kan bruge tavshedspligten efter forgodtbe-
findende.«

Derfor er jeg glad for, dels at SF har rejst spørgsmålet, dels at ministeren har meddelt, at der bliver nedsat et udvalg. Jeg håber, at dette udvalg når til ganske præcise regler. Man kunne, som jeg sagde før, have fået disse præcise regler, allerede da vi vedtog registerloven, men bedre lidt senere end slet ikke.

Alice Hedegaard (DR):

Retsforbundet værdsætter, at SF har taget initiativ til dette lovforslag. Hvorvidt det vil løse problemerne i forbindelse med den efterhånden stærkt udvidede CPR-nummerregistrering af snart sagt alle borgeres personlige frihed er nok tvivlsomt, men ethvert skridt på vejen mod beskyttelse af borgerne på dette område må søges gennemført.

Selv om der i sig selv intet nedværdigende er i at modtage bistand fra de sociale myndigheder, er det trods alt et område, hvor de klienter, det vedrører, næppe ønsker disse meget private forhold spredt ud til alle instanser.

EDB-registreringen gør jo materialet meget let tilgængeligt, og det må derfor være helt nødvendigt gennem lovgivning at pålægge dem, der administrerer loven om social bistand, tavshedspligt. Når SIP-systemet bliver helt indkørt, øges adgangen til at give oplysningerne til andre myndigheder.

Når SF foreslår at gennemføre særlige lovbestemmelser om tavshedspligt i bistandsloven, skyldes det, at den nye lov om offentlige myndighedsregistre, der træder i kraft den 1. januar 1979, ikke er udfærdiget således, at den sikrer bl. a. de sociale klienter forsvarligt.

Når det i bemærkningerne til lovforslaget oplyses, at der ikke er eller skal være tavshedspligt over for klienten selv, vil jeg gerne tilføje, at retsforbundet helst så, at samtlige klienter f. eks. en gang årlig fik tilsendt en udskrift af de oplysninger, der er samlet om dem. Det burde være en ret, alle borgere havde, at være orienteret om, hvor meget myndighederne egentlig har samlet sammen om dem.

Selv om dette lovforslag som sagt næppe løser alle problemerne, hvilket forslagsstiller-

ne selv erkender, kan retsforbundet støtte det.

Tyroll (VS):

Også VS kan støtte dette lovforslag. Jeg skal ikke gentage alt det, der har været fremme om den stigende anvendelse af EDB-registre osv., men sige, at vi er enige i de bemærkninger, SF har fremsat til forslaget om, at der ikke eksisterer en tilstrækkelig sikring af klienterne via den lovgivning, der er på området for øjeblikket.

Der er blot én ting, jeg gerne vil understrege, fordi vi ikke føler os helt sikre på, hvad der kommer til at ligge i den præcise formulering, og det er, at vi finder det meget nødvendigt, at der er, sådan som det også er fremhævet nogle steder i bemærkningerne, den fulde frihed til, at socialarbejdere f. eks. kan komme med oplysninger og deltage i debatten om selve den form for sociale ydelser, der bliver givet, om de forskellige nedskæringer, indskrænkninger i ydelser efter skønsprincip osv., som løbende finder sted, og som bl. a. også hænger sammen med, at vi har en bistandslov, der ser ud, som den ser ud. Det er vigtigt, at de har lejlighed til at deltage i debatten og kan lægge disse oplysninger frem, for at vi kan undgå de intentioner, der er i enkelte kommuner i retning af at pålægge en tavshedspligt også her. Derfor håber jeg, det bliver præciseret, at dette område ikke er dækket af den formulering, den præcis har fået i selve lovforslaget.

Arentoft (FP):

Jeg hører til det mindretal i fremskridtspartiets gruppe, som ikke er totalt afvisende over for SFs forslag, og jeg ser frem til et udvalgsarbejde, for der er nok et og andet, der bør diskuteres lidt nærmere. Men jeg vil gerne sige følgende til socialministeren: Der var i lørdags i B.T. en artikel om, hvorledes 4 medarbejdere ved B.T. ved at angive falsk navn ringede op til forskellige skattekontorer i landet og sagde: jeg er den og den fra f. eks. Nyborg skattevæsen, kan jeg lige få skatteoplysningerne vedrørende CPR-nr. sådan og sådan, og så opgav vedkommende sit eget nummer. Alle 4 medarbejdere fik alle oplysninger beredvilligt og kunne have fået supplerende oplysninger, hvis de ville. Den slags ting er misbrug.

[Arentoft]

Derfor vil jeg gerne spørge socialministeren, hvilke regler man har inden for socialministerens ressortområde for, at noget sådant ikke kan ske inden for det sociale område. Vil jeg kunne ringe op og sige, at jeg sidder i socialforvaltningen i Århus, og bede om alle oplysninger på mit eget CPR-nr. og fluks få dem udleveret? Er der nogen kontrol med, at disse ting udleveres? Vil man gå over til eventuelt at sige: de kan komme skriftligt i morgen til den opgivne adresse, eller hvorledes vil man forhindre et sådant misbrug inden for socialministerens ressort?

Ebba Strange (SF):

Jeg vil gerne takke for den stort set positive modtagelse, lovforslaget har fået af tingets partier. De eneste, der har været helt afvisende over for forslaget, har været et flertal i fremskridtspartiet, men altså ikke engang hele fremskridtspartiet.

Jeg vil gerne takke, ikke fordi jeg tager det som et udtryk for, at SFs lovforslag nu bliver vedtaget – for jeg har jo også kunnet tolke de bemærkninger, der er kommet sådan, at det bliver det måske lige knap nok – men fordi jeg i hvert fald tager det som udtryk for, at der er en bred tilslutning her i tinget til, at vi bliver nødt til at debattere disse ting grundigere, end vi hidtil har gjort.

Nu er vi jo i den tilfældige, men måske alligevel positive situation, at det er den, der som justitsminister gennemførte registerlovene, der nu skal besvare de spørgsmål, vi stiller i socialudvalget med hensyn til tavshedspligten netop inden for dette område. Det betyder i hvert fald, at socialministeren meget nøje har fulgt det arbejde med registerlovene, de love, som nok var dem, der gjorde, at vi fra SFs side fandt det nødvendigt at fremsætte dette forslag nu.

Socialministeren refererede fra betænkningen til lov om offentlige registre, og socialministeren vil sikkert også erindre, at vi fra socialistisk folkepartis side dengang stillede ændringsforslag om, at ordet »særlige« udgik, sådan at de begrænsninger i videregivesregler, der gælder for oplysninger, der er omfattet af særlig tavshedspligt, kom til at gælde for alle oplysninger, der var omfattet af tavshedspligt.

Socialministeren vil også huske, at det ændringsforslag blev stemt ned, og det er derfor, vi mener, debatten ikke er slut.

Det kan godt være, vi ikke har fundet den præcis rigtige formulering. Vi har taget den formulering, som gjaldt i den gamle børne- og ungdomsforsorgslov, og vi har valgt at koncentrere os om de tre love inden for socialområdet, som vi mener ligger inde med de mest følsomme oplysninger, og ud fra det vil vi så gerne debattere videre.

Jeg kan takke socialministeren for tilsagnet om at nedsætte et udvalg, der skal kulegrave disse problemer; vi er enige i, at der er store problemer, som kræver kulegravning. Så må jeg, næsten som jeg plejer, når jeg får et sådant svar, sige, at jeg ikke håber, dette udvalg nu skal sidde i flere år og kulegrave disse problemer, for nok er de store, men vi trænger altså også til at få en løsning på dem.

Derfor vil jeg gerne støtte det, den socialdemokratiske ordfører, fru Eva Gredal, sagde. Jeg håber, at det udvalg, der bliver nedsat, vil være lydhørt over for de ting, som vi måtte finde frem til i folketingets socialudvalg, for jeg kan forstå på tingets medlemmer, at der er bred interesse for, at vi – uanset udvalgsnedsættelse eller ej – i hvert fald for så vidt angår de sociale love, giver os til at kulegrave problemerne oppe i socialudvalget, og så håber jeg, at man vil tage de ting, vi når frem til dér, med i sit udvalgsarbejde.

Der er ingen tvivl om, at socialministeren og jeg er uenige om, hvad det er registerloven har gjort. Socialministeren siger, at registerloven har skabt fornuftige rammer. Jeg mener altså, at registerloven har svækket de rammer, der lå omkring socialarbejdernes tavshedspligt, og det er selvfølgelig derfor, vi har fremsat lovforslaget netop nu.

Jeg er også blevet spurgt, om det er på grund af politisagen fra Århus, at vi har fremsat det. Det er ikke lige præcis derfor, vi har fremsat det. Der er faldet højesteretsdom i den sag fra Århus, og selv hvis dette lovforslag blev vedtaget, ville der også kunne falde sådan en højesteretsdom – det er der ingen tvivl om – men sagen fra Århus var medvirkende til, at vi stillede ændringsforslagene i forbindelse med registerloven.

Så skal jeg knytte nogle bemærkninger til noget af det, de forskellige ordførere har

[Ebba Strange]

sagt. For det første ønsker hr. Knud Lind fra fremskridtspartiet, at der skal være åbenhed omkring tingene i den sociale forvaltning, og hr. Tyroll var lidt inde på, at vi skulle være forsigtige med, at vi ikke med dette lovforslag lavede noget, der kunne virke bremsende på socialarbejderes ret til at blande sig i den offentlige debat.

Dertil vil jeg sige, at hvis man kan opfatte lovforslaget sådan, skal det ændres, for lige så vigtigt vi i SF anser det for at være at der ikke om sociale klienter bliver videregivet oplysninger til andre end sagsbehandleren, medmindre klienten selv har godkendt det, lige så vigtigt synes vi, at ytringsfriheden er, den ytringsfrihed, der består i, at der skal være åbenhed omkring f. eks. interne cirkulærer om, hvor meget de forskellige ydelsesniveauer ligger på i de enkelte kommuner. Vi ved jo, at der findes interne cirkulærer i kommunerne, og vi har fra socialistisk folkepartis side, lige siden bistandsloven blev vedtaget, arbejdet for, at der skulle være åbenhed omkring de ting.

Vi har også altid arbejdet for, at socialarbejdere i lighed med alle andre offentligt ansatte skal have ret til at blande sig i den politiske debat, også når det vedrører det område, de selv arbejder inden for, og hvor de har en ganske særlig viden. Det, vi ønsker at beskytte, er ene og alene personoplysninger, der går på fru Pedersens og hr. Hansens personlige forhold; det er det, vi ikke ønsker skal ud til en bred offentlighed, men naturligvis ikke samfundets måde at administrere på, hverken når det drejer sig om staten eller om kommunerne. Det vil jeg gerne have sagt så tydeligt, at det ikke kan misforstås.

Så siger hr. Knud Lind også, at man ønsker det statistiske materiale så godt som muligt. Vi skal ikke langt ind i statistikken i dette lovforslag – det er sådan set ikke vores tanke – men jeg vil gerne sige, nu jeg har lejlighed til det, at jeg mener, der kan laves udmærket statistik, også selv om man ikke har navn og adresse på de personer, der er omfattet af statistikken. Det har vi kunnet før, og det tror jeg også vi kan i dag. Det har jeg menneskers ord for, som arbejder med statistik, at der kan, og derfor mener jeg ikke, at personoplysninger er nødvendige, når det drejer sig om statistik.

Så er jeg blevet spurgt af både hr. Knud Lind og fru Karen Thurøe Hansen, hvad jeg

siger til personlige oplysninger, når det drejer sig om kriminalsager. Dertil vil jeg sige, at jeg er en af dem, der er varm tilhænger af, at der i bistandsloven er indføjet en paragraf om, at der er anmeldelsespligt, når det drejer sig om børn og unge, der er udsat for vanrøgt. Jeg mener også, tavshedspligten må vige i tilfælde af kriminalitet, som alvorligt truer person- eller samfundsejendele. Vi har jo forskellige retsafgørelser, som går på, hvornår tavshedspligten skal vige over for en oplysningspligt og over for en vidnepligt, og jeg mener, at de retsafgørelser, der er faldet, er af lidt forskellig art, men at der naturligvis er tilfælde, hvor tavshedspligten må vige. Men vi har også haft tilfælde, hvor tavshedspligten er gået foran, hvis det drejer sig om et ordinært berigelsestyveri eller sådan noget, hvor det, at den enkelte klient kan beskyttes og fortsætte sin behandling, er vigtigere, end at man videregiver den oplysning, man er i besiddelse af. Jeg mener, det er et meget ømfindtligt område, som vi også skal have kulegravet, og hvor jeg ikke blankt vil sige, at man altid skal give oplysninger om kriminalitet: der kan være tilfælde, hvor man ikke skal gøre det. Det har at gøre både med kriminalitetens og personoplysningernes art.

Så var hr. Bernhard Baunsgaard inde på, at lovforslagets formulering kunne opleves som vendt mod socialarbejderne. Det er jeg ked af, men det er for så vidt rigtigt, at den er vendt mod socialarbejderne, for så vidt som det drejer sig om at beskytte klienterne. Det helt afgørende i dette lovforslag er, at klienterne beskyttes. Hvis det betyder, at socialarbejderne kan sige mindre, end de ellers ville kunne sige, synes jeg, det er helt i orden. Men hvis hr. Bernhard Baunsgaard kan finde en bedre formulering til at dække det samme, ar jeg lydhør over for rettelser.

Hr. Bernhard Baunsgaard har ret i, at problemet er videregivelse, og derfor er jeg glad for, at f. eks. fru Yvonne Herløv Andersen i hvert fald gik fuldstændig imod videregivelse til private; så må vi drøfte retningslinjerne for videregivelse til andre myndigheder.

I forbindelse med registerlovene foreslog SF en formulering, der lød på, at videregivelse skulle besluttes af den afleverende myndighed og ikke af den modtagende myndighed, og det gik de radikale ikke med til. Den debat kan vi jo nu så tage i socialudvalget.

[Ebba Strange]

Jeg vil slutte med at takke for den stort set positive modtagelse. Jeg håber, at vi via et udvalgsarbejde kan nå frem til det, der er rigtigt, og håber, at det udvalg, socialministeren nedsætter, også vil komme frem til en fornuftig løsning.

Knud Lind (FP):

Jeg vil sige til fru Ebba Strange, at sagen fra Århus drejede sig om en straffelovsovertrædelse med fængsel i strafferammen, og at sagen i øvrigt er afgjort ved retten. De krævede oplysninger er kommet ud, som de skulle, og altså dermed den åbenhed, som krævedes.

Dernæst vil jeg sige, at jeg tror, der er en hel del misforståelser angående EDB-registrering. Mange af de oplysninger, som man agter at indføre på EDB, har man tidligere kunnet indhente skriftligt eller telefonisk. Det er mit indtryk, at EDB-registrering på ét punkt bliver mere sikker end tidligere. De telefoniske henvendelser mellem de offentlige instanser falder bort, og samtidig kræves der en EDB-kode for at indhente oplysninger fremover. Jeg har selv fra mit arbejde konstateret, at disse oplysninger altså ikke kan indhentes, medmindre man har den kode, og at de ikke kan indhentes af udenforstående personer. Jeg vil dog give medhold i, at man selvfølgelig stadig væk kan ringe til de offentlige instanser, men jeg må dog sige, at hvis man fremover med EDB-registreringen har lukkede kredsløb, bliver det vanskeligt at tappe dem. Trods denne forbedring er det glædeligt, at socialministeren agter at kulegrave problemet vedrørende EDB-registrering, idet der selvfølgelig stadig væk er nogle problemer.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er den sidste bemærkning om, at man kunne være sikker på, at der ikke skete noget, der kalder mig herop. For det første har vi lige fået refereret, at det skete, og for det andet vil jeg anbefale, at man læser den rapport, der i sommer kom fra administrationsdepartementet, og hvori det blev fastslået, at ingen af kommunerne overholder de nødvendige sikkerhedsbestemmelser med hensyn til brug af disse EDB-systemer. Jeg synes dog, det skal frem, at den mand, der har udarbejdet dem, har lagt sig ud med Kommunernes

Landsforening, så administrationsdepartementet nu har sat ham til at føre kantine-regnskaber i stedet for at tage sig af EDB-sikkerhed. Det er jo beklageligt. Men jeg synes, man skal vide at de faktiske forhold i dag er så løstgite, at næsten enhver kan gå ind og skaffe sig oplysninger om, hvem som helst hvor som helst. Sådan ligger det desværre.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Ja, det er korrekt, at der selvfølgelig kan ske fejl fra kommunernes side. Det må jeg erkende, men derfor er det jo også dobbelt glædeligt, at socialministeren ønsker at kulegrave hele problemet. Det er nemlig det, man først og fremmest skal sætte fingeren på, og ikke så meget selve EDB-registreringen, for den kan man godt sikre effektivt.

Socialministeren (Erling Jensen):

Lige for at fjerne en misforståelse: det er ikke EDB-systemerne, jeg agter at kulegrave, for dem har vi behandlet en hel samling. Det er de problemer med hensyn til tavshedspligten, der er rejst af fru Ebba Strange, som jeg har givet tilsagn om at ville kulegrave.

Men jeg forstår såmænd godt spørgeren, for denne debat har den sidste halve time beskæftiget sig mere med registerlovene end med det aktuelle problem; det har også undret mig. Vi brugte det meste af en samling på at tage stilling til registerlovene. Jeg er godt klar over, at nogle af de ordførere, der har været heroppe, ikke er tilfredse med det, der kom ud af det, men jeg tror ikke, de kan påstå, at det ikke fik en overordentlig langvarig, grundig udvalgsbehandling, og at et væsentligt flertal af dette ting nu har vedtaget nogle love, som træder i kraft 1. januar. Så er det vist nogenlunde almindeligt, at man siger: skulle vi så ikke lige give de love en chance bare et lille kort stykke tid, før vi igen kritiserer dem? De træder altså i kraft den 1. januar. Registertilsynet starter den 1. januar. Lad os nu give de to registerlove en ærlig chance for at få lov til at fungere og så vende tilbage til dem. Det bliver så nok i øvrigt ikke over for mig, men over for den justitsminister, der til enhver tid er ansvarlig for disse registerlove.

[Socialministeren]

Jeg vil endog sige, at den, der gik videst i denne sag, var DKPs repræsentant, hr. Karl Møller, der gik så langt som til at sige: ja men vi har jo nu, allerede inden disse love er trådt i kraft, konstateret, at de ikke virker, og så havde han nogle konkrete eksempler, som er sket på et tidligere tidspunkt. Det kan vi altså ikke. Lad os nu give de love en chance, uanset om vi kunne lide dem eller ej, og så vende tilbage til dem i den regie, hvor de hører hjemme.

Til hr. Arentoft skal jeg sige, at jeg ikke, i den periode jeg har været socialminister, er vidende om i kraft af henvendelser til mig nogen ukritisk videregivelse af sociale oplysninger. Jeg håber heller ikke, det sker, for det er klart, at sociale oplysninger er endnu mere sensitive end de oplysninger, hr. Arentoft beskrev, og derfor er det vores opgave at passe endnu mere på dem. Det tror jeg sker, og jeg har som sagt ingen tilbagemeldinger om noget andet.

Så skal jeg sige til fru Ebba Strange, at jeg er enig med fru Ebba Strange i, at denne debat om tavshedspligten ikke er slut; det er også derfor, det er hensigten at nedsætte dette udvalg. Jeg synes, jeg kan glæde mig over, at der mig bekendt ikke er nogen, der har modsat sig værdien af et sådant udvalg; jeg tror endda, forslagsstilleren til det forslag, vi behandler her, også har markeret, at problemerne er så omfattende, at de godt kan tåle et spadestik dybere end det, de kunne få ved denne lejlighed.

Jeg går ud fra, at dette udvalg vil blive nedsat i justitsministeriets regie, fordi det skal behandle langt flere problemer end dem, der hører hjemme i socialministeriet. Jeg går også ud fra, at socialministeriet får mulighed for at lade sig repræsentere i dette udvalg, og jeg går ud fra, at når man er nået så langt, at der foreligger et kommissorium, vil dette kommissorium kunne tilgå de interesserede folketingsudvalg, som det altid tidligere har været tilfældet. Når fru Ebba Strange spørger, om jeg kan give tilsagn om, at udvalget vil være lydhornt over for socialudvalgets synspunkter, tror jeg at kunne gøre det, selv om det altså bliver nedsat i en anden regie. Jeg kan i hvert fald give tilsagn om, at skulle der fra socialudvalget til socialministeren komme synspunkter, man ønsker udvalget skal gøres bekendt med, skal socialministeren nok videregive dem.

Ebba Strange (SF):

Jeg er enig med socialministeren i, at debatten pludselig kom til at handle alt for meget om registrering og mindre om det, som lovforslaget handler om, nemlig tavshedspligten, så derfor vil jeg gerne lige slutte af med at sige et par ord om den.

Det, der er sagen på hele tavshedspligtområdet, er, at der er grupper af mennesker i dette land, der arbejder inden for det offentlige – det gælder læger, andet sundhedspersonel, sagførere, præster – der har en ganske særlig og meget vid tavshedspligt, det vil sige en beskyttelse over for, at man kan forlange, at de skal videregive det, de har fået oplyst af deres klienter. Det er inspireret af det, at vi fra socialistisk folkepartis side siger, at med den udvikling, der har været inden for det sociale system, vil vi komme ud for, at socialarbejdere er i besiddelse af oplysninger, der er mindst lige så følsomme, mindst lige så sensitive som dem, sagførere, præster, læger m. fl. kommer ud for. Det er det, vi vil sikre os, og det er det, vi ikke er sikre på vi er sikret i den eksisterende lovgivning, og det er derfor vi gerne vil rejse debatten. Vi vil sikre os, at en sådan udvidelse af tavshedspligten også kommer til at omfatte socialarbejderne.

Nu får vi at vide, at det udvalg, der skal kulegrave forholdene omkring tavshedspligten, vil blive nedsat i justitsministeriets regie, og det kan jeg egentlig godt forstå, fordi det jo bevæger sig ind på så mange andre områder end det sociale, og jeg mener altså, det bliver folketingets socialudvalgs opgave i så fald via socialministeren at tilsende det udvalg, hvad vi måtte nå frem til på baggrund af denne diskussion.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Første næstformand (Erlendsson):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Erhard Jakobsen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 14. november 1978 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Arbejdsmarkedsudvalget har afgivet:

Tillægsbetænkning over forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Efterløn). (Lovforslag nr. L 31).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kulturudvalget (8/11 78):

Udtræder: Lis Starcke

Nyt medlem: Helga Soltau

Forsvarsudvalget (8/11 78):

Udtræder: Lis Starcke

Nyt medlem: Helga Soltau

Det udenrigspolitiske nævn (8/11 78):

Udtræder: Lis Starcke

Ny stedf.: Helga Soltau

Udv. om offentlige arbejder (8/11 78):

Udtræder: Johan Philipsen

Ny stedf.: Holm

Boligudvalget (8/11 78):

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Nyt medlem: Rehn

Det politisk-økonomiske udv. (8/11 78):

Udtræder: Kirsten Jacobsen

Ny stedf.: Svend Andersen (Rosk.a.)

Uddannelsesudvalget (8/11 78):

Udtræder: Poulsgaard

Ny stedf.: Rehn

Socialudvalget (8/11 78):

Udtræder: Lawaetz

Ny stedf.: Rehn

Folketingets næste møde afholdes torsdag den 9. november kl. 13.00.

Angående dagsordenen henviste formanden til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.34
